

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum omnia præcepta moralia veteris legis reducantur ad decem
præcepta decalogi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

eodē homine, quod metaphorice debitu dicitur, iustitiā proprie dictam non fundat, ut ex 5. Ethic. habetur. Debitum demū proprie dictum unius hominis ad alterum, & ad commune bonum ad iustitiam proprie dictā, spectat. Et propterea lex humana, q̄ debiti proprie dicti rationem dirigit, nullius virtutis actus nisi sub ratione iustitiæ imperat, lex autem diuina quæ totum hominem facit secundum seipsum, quia secundum seipsum iustificat Deo, omnium virtutum actus ordinat absolute sub ratione debiti metaphorice, & concurrente communissimo debito obedientiæ, ut obligante ad parendum: & propterea in littera veriusque auctor meminit in responsionibus argumentorū.

Et scito, quod in eisdem responsionibus, nomine, Rationis, auctor intendit supremum in homine: nomine uero Virtutum inferiorū, reliqua quæ sunt hominis, ut responsio ad primum iuncta responsioni ad secundum aperit: oportet enim supremæ regulæ consonare reliqua.

Cap. 1. circa med. & deinceps 1.5.

Super Questionis centesima Articuli tertium.

Articulum tertium eiusdem q. 100. si non plene discernis, vide articulum vndecimū eiusdem, & intelliges differentiam inter prima principia moralia, & præcepta decalogi, quæ sunt prima legis elementa. Illa enim statim notis terminis ex natura, vel fide insula cognoscimus: ista autē statim ex primis prædictis cognoscimus: & propterea illa Deum per naturam, vel fidem dicitur indidisse, vel infudisse: ista autem per nos ipsos, tanquam a Deo proposita medianibus illis cognoscere: reliqua autē p̄ instructionem humanā diligenti inuestigatione, aut disciplina.

Infar. 11. Et 2. 2. q. 112. ar. 6. & 9. ad 2. Et 3. dist. 37. artic. 2. q. 1. cor. 8. 3. per totū. Et mal. q. 14. ar. 2. ad 14. Et quod 7. ar. 17. ad 8.

vt habetur Matth. 22. sed ista duo non continentur in præceptis decalogi. ergo nō omnia præcepta moralia continentur in præceptis decalogi.

¶ Præcepta moralia non reducuntur ad præcepta ceremonialia, sed potius e conuerso: præcepta decalogi est vnum ceremonialium, ut diem Sabbathi sanctifices, ergo præcepta moralia nō reducuntur ad omnia præcepta decalogi.

¶ Præcepta moralia sunt de omnibus virtutum: sed inter præcepta decalogi sola præcepta pertinentia ad actus iustitiæ, & discurrentia per singula, ergo præcepta decalogi continent omnia præcepta moralia.

SED CONTRA est, quod Matth. 5. super Beati estis cum maledixerint & dicitur * q̄. 3. ses decem præcepta proponens, postea per se explicat, ergo omnia præcepta legis sunt partes præceptorum decalogi.

RESPON. Dicendum, q̄ præcepta decalogi & præceptis legis differunt in hoc, q̄ præcepta decalogi per seipsum Deus dicitur populo propositū, verō præcepta propositū populo p̄ Moysem. Illa præcepta ad decalogū pertinent, quoniam homo habet p̄ seipsum a Deo: huius uero sunt quæ statim ex principiis cōmunitatis primis scilicet, possunt modica cōsideratione, & iterū statim ex fide diuinitus insula innotescunt. Præcepta ergo decalogi non cōputantur duo præceptorum, illa scilicet sunt prima & communiorum non oportet aliquā editionem esse, nisi scripta in ratione naturali quāsi per se nota: homo nulli debet maleficere, & alia huiusmodi iterū illa, quæ per diligentē inquisitionem tantum inueniuntur rationi cōuenire: hæc enim niunt a Deo ad populū mediāte discipulationem. Vtraq; tamen horum præceptorum tantum in præceptis decalogi, sed diuersimodum quæ sunt prima, & cōmunia, continentur: quæ per sapientes cognoscuntur, cōmunitatis e conuerso, sicut conclusiones in principijs.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ illa duo sunt prima & cōia præcepta legis nature, quæ se nota rationi humanæ uel per naturam uidentur: & ideo omnia præcepta decalogi ad illa referuntur, sicut cōclusiones ad principia cōmunitatis.

AD SECVDVM dicendum, q̄ præceptum obseruatione Sabbathi, est secundum aliquod in quantum, scilicet per hoc præcipitur, quod homo tempore vacet rebus diuinis, secundum illud Vacate, & uidete quoniam ego sum Deus: & ideo hoc inter præcepta decalogi comparatur autem quantum ad taxationem temporis, quod secundum hoc est ceremoniale.

AD TERTIVM dicendum, q̄ rō debiti in virtutibus est magis latens, q̄ in iustitiā. & ideo præcepta de actibus aliarum virtutum non sunt pro populo, sicut præcepta de actibus iustitiæ. & hoc actus iustitiæ specialiter cadunt sub præceptis decalogi, quæ sunt prima legis elementa.

ARTICVLVS IIII. *Vtrum præcepta decalogi conuenienter distinguantur.*

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur q̄ inconuenienter præcepta decalogi distinguantur.

Super Questionis centesima Articuli tertium.

In articulo 1. quæstio 100. nota duo. Et primo.